

Den 24 september 2011 gjorde den fjortonde Dalai Lama ännu ett uttalande som kommer att ha stor påverkan på inriktningen i framtiden för den institution som han representerar. Jag avser förstås hans uttalande om förändringen av Dalai Lama-institutionen och reinkarnationssystemet.

ÖVERSATT FRÅN ENGELSKA AV GUSTAV MÅNSSON * FOTO: UNIVERSITY OF ARKANSAS

Dalai Lama tecknar konturerna av sin "Master-plan"

GENOM EN KORT OCH KONCIS förklaring av den historiska utvecklingen har Hans Helighet tydliggjort den avgörande roll han har i frågor som rör den nästkommande Dalai Lama. Som förväntat har den kinesiska regeringen tagit detta personligt, och en talesman hävdade den 26 september 2011 att bara Kina har denna befogenhet. Generellt sett är erkännandet av en

reinkarnation en religiös process i vilken sekulärt ledarskap som bäst har haft en marginell roll. Även om den kinesiska regeringen påstår sig ha den slutgiltiga makten kände de sig ändå manade att använda sig av "den gyllene urnan" (som Dalai Lamas uttalande hänvisar till) för att förmedla Kinas val av Panchen Lama 1995. Sedan är det en annan sak att ett vittne till

denna ceremoni senare påpekade hur urvalsproceduren hade riggats i syfte att framhäva den egna kandidatens namn.

Jag skrev en kolumn 2006 om "Dalai Lamas master-plan" där jag sammanfattade hans tidigare inkarnationers potentiella master-planer. Baserat på det som den nuvarande Dalai Lama då sade drog jag slutsatsen att han hade sin egen master-

En lång Dalai Lama-tradition

Den nuvarande Dalai Lama, Tenzin Gyatso, är den 14:e i en lång tradition som sträcker sig tillbaka århundraden. Gedun Drupa, den första Dalai Lama, föddes år 1391 i centrala Tibet, men det var inte förrän i slutet på 1500-talet som titeln officiellt började användas. Det var den mongoliska kungen Althan Khan som först gav titeln till Sonam Gyatso, den tredje Dalai Lama. De två tidigare lamorna blev erkända som Dalai Lama retroaktivt. Den nuvarande Dalai Lama har länge ansett att det är upp till det tibetanska folket att bestämma om traditionen ska leva vidare, även om han personligen tycker att den har tjänat ut sin rätt. Sedan 2001 väljs tibetanernas premiärminister, Kalon Tripa, av folket. I år, 2011, överlät den 14:e Dalai Lama sin politiska makt till denna valda representant.

Källa: dalailama.com

Målning av Gedun Drupa, den första Dalai Lama.

plan. Jag tror att uttalandet den 24 september bör sättas i detta större sammanhang istället för att bara ses som en fråga om nästa Dalai Lama. Vad det hela handlar om är framtiden för tibetansk buddhism och Dalai Lamas roll i detta.

DEN NUVARANDE DALAI LAMAS masterplan, om jag får lov att tänka högt, är att institutionalisera ett system enligt vilket det viktigaste i den tibetanska buddhismens kultur ska kunna förstås av såväl tibetanska buddhister som andra människor. Planen är också att skapa det nödvändiga utrymmet för att denna tibetanska kultur, som kan bidra med mycket till utvecklingen av världscivilisationen, ska kunna bevaras och främjas. För mig verkar det som att alla hans handlingar och deklamationer under årens lopp, inklusive det senaste uttalandet, har utformats för att förverkliga detta övergripande mål.

HANS HELIGHET HAR SEDAN tidig ålder varit medveten om den negativa sidan av prästerskapets traditionella och relativt dominerande roll i Tibets politiska system. Därför vidtog han de närmast följande åren efter 1959 åtgärder som ledde till en succesiv reducering av de religiösa institutionernas makt över politiska frågor. Efter en tid då klostren, framförallt Sera, Drepung och Gaden, hade en dominant ställning i Tibets nationalförsamling Tsogdu upprättade Hans Helighet i exil vad som idag kallas det tibetanska parlamentet. Idag har de religiösa institutionerna 10 av parlamentets 44 mandat, och en debatt pågår om att även göra sig av med dem. Tsogduns roll och sammansättning modifierades i exil

och existerade fram till 1990-talet då strukturen avskaffades. I och med att Dalai Lama delegerade sin politiska makt till en vald ledning i maj 2011 finns det nu en separation mellan klostren och staten på högsta politiska nivå.

För att lyfta fram den grundläggande fördelen med tibetansk buddhism delade han upp den i tre kategorier: den tibetansk-buddhistiska religionen, filosofin och vetenskapen. Han har sagt att även om religionen enbart rör de troende är de filosofiska och vetenskapliga aspekterna relevanta för alla människor. För att framföra denna ståndpunkt har Hans Helighet således förespråkade en dialog mellan vetenskapsmän och forskare inom tibetansk buddhism. Under genomförandet av sina två åtaganden att främja mänskliga värden och religiös harmoni fortsätter Hans Helighet att låna mycket från tibetansk-buddhistisk filosofi och vetenskap.

Även innan 1959 hade tibetansk buddhism anhängare utanför Tibets politiska gränser, framförallt i Himalaya-regionen och bland mongoliska samhällen i Mongoliet och dåvarande Sovjetunionen. Idag finns de som praktiserar religionen över hela världen, och Dalai Lama har blivit deras främsta tillflyktskälla. Han har bokstavligen talat blivit en "förmyndare av religionen", som antyds av "Tenzin"-delen i hans officiella namn. Uttalandet är således en reflektion över denna roll.

ATT AVLÄNKA DALAI LAMA-institutionen från ett renodlat tibetanskt politiskt system är i linje med Hans Helighets målsättning. Det kanske kan intressera någon att veta att hans 24 september-uttalande inte på

något sätt berör rollen för det tibetanska politiska ledarskapet i framtidsfrågor. Det säger uttryckligen att "om det beslutas att Dalai Lama-reinkarnationerna ska fortsätta och det finns ett behov av att erkänna en femtonde Dalai Lama ligger detta ansvar hos de berörda tjänstemännen på Dalai Lamas Gaden Phodrang-stiftelse. Gaden Phodrang-stiftelsen är det nya, formella namnet på vad som nu är "Hans Helighet Dalai Lamas kansli".

EFTERSOM DEN KINESISKA regeringen använder sig av religiösa institutioner för att nå politiska mål, och på grund av Dalai Lamas avgörande roll i det tibetanska religiösa livet, är uttalandet tydligt i sin uppmaning: "glöm inte bort att med undantag av reinkarnationer erkända genom sådana legitima metoder bör inget erkännande eller accepterande ges till en kandidat vald av någon vars syfte är politiskt, vilket inkluderar Folkrepubliken Kina".

Kina måste förstå att erkännandet av en reinkarnation inom tibetansk buddhism inte är samma sak som att välja en partisekreterare eller en kyrkopräst, eller ens en abbot till ett buddhistiskt kloster.

Däremot påstår jag att även om detta uttalande till mångt och mycket berör den nuvarande Dalai Lamas roll i valet av sin nästa reinkarnation är det också en återspeglning av den vision han har för den tibetanska buddhismens framtid. *

Publicerad på *International Campaign for Tibets webbplats* måndagen den 26 september. Skrivet av *Bhuchung K. Tsering, Vice ordförande för enheten Special Programs på International Campaign for Tibet.*